srijeda, 19. svibnja 2021.

P9_TA(2021)0244

Izvješća o Crnoj Gori za 2019. i 2020.

Rezolucija Europskog parlamenta od 19. svibnja 2021. o izvješćima Komisije o Crnoj Gori za 2019. i 2020. (2019/2173(INI))

(2022/C 15/09)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane ([1]), koji je stupio na snagu 1. svibnja 2010.,

— uzimajući u obzir zahtjev Crne Gore od 15. prosinca 2008. za članstvo u Europskoj uniji,

— uzimajući u obzir mišljenje Komisije od 9. studenoga 2010. o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Europskoj uniji (COM(2010)0670), odluku Europskog vijeća od 16. i 17. prosinca 2010. o dodjeli statusa zemlje kandidatkinje Crnoj Gori te odluku Europskog vijeća od 29. lipnja 2012. o otvaranju pregovora o pristupanju EU-u s Crnom Gorom,

— uzimajući u obzir pristupanje Crne Gore NATO-u 5. lipnja 2017.,

— uzimajući u obzir zaključke Predsjedništva sa sastanka Europskog vijeća u Solunu od 19. i 20. lipnja 2003.,

— uzimajući u obzir Izjavu iz Sofije sa sastanka na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana od 17. svibnja 2018. te priloženi program prioriteta,

— uzimajući u obzir Berlinski proces pokrenut 28. kolovoza 2014.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. studenoga 2018. o Izvješću Komisije o Crnoj Gori za 2018. ([2]),

— uzimajući u obzir izjavu i preporuke s 18. sjednice Parlamentarnog odbora Europske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) održane u Podgorici 25. i 26. veljače 2020.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. veljače 2020. naslovljenu „Unapređenje pristupnog procesa – Vjerodostojna perspektiva EU-a za zapadni Balkan” (COM(2020)0057),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. svibnja 2019. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a za 2019.” (COM(2019)0260) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Crnoj Gori za 2019.” (SWD (2019)0217),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a za 2020.” (COM(2020)0660) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Crnoj Gori za 2020.” (SWD (2020)0353),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan” (COM(2020)0641),

— uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 8. travnja 2020. naslovljenu „Komunikacija o globalnom odgovoru EU-a na COVID-19” (JOIN(2020)0011),

— uzimajući u obzir Komisijinu procjenu programa gospodarske reforme Crne Gore za razdoblje 2020. – 2022. (SWD (2020)0066) od 21. travnja 2020. i zajedničke zaključke ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske koje je Vijeće usvojilo 19. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 29. travnja 2020. naslovljenu „Potpora zemljama zapadnog Balkana u borbi protiv bolesti COVID-19” (COM(2020)0315),

([1]) SL L 108, 29.4.2010., str. 1.
([2]) SL C 363, 28.10.2020., str. 127.

— uzimajući u obzir peti sastanak Konferencije o pristupanju s Crnom Gorom na razini zamjenika od 30. lipnja 2020. u Bruxellesu radi otvaranja pregovora o posljednjem pregledanom poglavlju, to jest poglavlju 8. „Politika tržišnog natjecanja”,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o toj zemlji,

— uzimajući u obzir izjavu o preliminarnim nalazima i zaključcima međunarodne izborne promatračke misije Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) na parlamentarnim izborima održanima 30. kolovoza 2020. u Crnoj Gori, objavljenu 11. prosinca 2020.,

— uzimajući u obzir svoju preporuku od 19. lipnja 2020. Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o zapadnom Balkanu nakon sastanka na vrhu 2020. ([3]),

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu sa sastanka na vrhu Europskog parlamenta i predsjednika parlamenata zemalja zapadnog Balkana održanog 28. siječnja 2020., koji je sazvao predsjednik Europskog parlamenta zajedno s vodstvom parlamenata zemalja zapadnog Balkana,

— uzimajući u obzir Izjavu iz Zagreba usuglašenu tijekom sastanka na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana održanog putem videokonferencije 6. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir sastanke na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa održane 5. srpnja 2019. u Poznańu i 10. studenoga 2020. u Sofiji,

— uzimajući u obzir drugo izvješće o praćenju Crne Gore (peti ciklus praćenja) Europske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije (ECRI) objavljeno u rujnu 2017. i zaključke o Crnoj Gori u vezi sa stanjem provedbe preporuka iz 2017., objavljene u lipnju 2020.,

— uzimajući u obzir Deklaraciju partnera sa zapadnog Balkana o integraciji Roma u okviru procesa proširenja EU-a od 5. srpnja 2019. i Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016. – 2020.,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0131/2021),

A. budući da se svaka država kandidatkinja za članstvo u EU-u pojedinačno ocjenjuje na temelju vlastitih zasluga i da raspored pristupanja ovisi o brzini provedbe i kvaliteti reformi;

B. budući da u skladu s člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji svaka europska zemlja može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji pod uvjetom da ispunjava sve kriterije iz Kopenhagena, uključujući poštovanje i zaštitu manjina;

C. budući da su demokracija i vladavina prava temeljne vrijednosti na kojima se zasniva EU te su u središtu procesa proširenja i procesa stabilizacije i pridruživanja; budući da su potrebne reforme kako bi se savladali preostali izazovi u tim područjima;

D. budući da je Crna Gora trenutačno najnaprednija u postupku pregovora, da je otvorila sva 33 poglavlja pravne stečevine EU-a i da je privremeno zatvorila pregovore o trima poglavljima;

E. budući da Crna Gora i dalje ostvaruje dobre rezultate u provedbi obveza Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;

F. budući da su parlamentarni izbori 30. kolovoza 2020. rezultirali prvom predajom vlasti u demokratskom okruženju u toj zemlji od uvođenja višestranačkog sustava; budući da je taj prijelaz proveden na uredan način;

G. budući da je prethodna vlada prihvatila izborne rezultate i prijenos vlasti, čime je potvrdila razinu demokratske zrelosti i napretka postignutog u Crnoj Gori;

([3]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0168.

srijeda, 19. svibnja 2021.

H. budući da je Europska unija najveći trgovinski partner Crne Gore koji obuhvaća 37 % ukupnog izvoza i 47 % ukupnog uvoza robe uz obujam trgovine u iznosu od 1,38 milijardi EUR 2019. godine;

I. budući da je EU najveći pružatelj financijske pomoći Crnoj Gori i budući da Crna Gora prima pretpristupnu pomoć u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koja je razdoblju 2007. – 2020. iznosila ukupno 504,9 milijuna EUR;

J. budući da je EU mobilizirao 38 milijuna EUR za hitnu potporu zapadnom Balkanu za rješavanje zdravstvene krize prouzročene bolešću COVID-19;

K. budući da je EU pristao da se iz Instrumenta pretpristupne pomoći preraspodijeli 374 milijuna EUR kako bi se doprinijelo ublažavanju socioekonomskih posljedica bolesti COVID-19 u regiji zapadnog Balkana; budući da su Komisija i Crna Gora dogovorile iznos od 53 milijuna EUR;

L. budući da je paket makrofinancijske pomoći u vrijednosti od 60 milijuna EUR također ponuđen Crnoj Gori i budući da je od 1999. godine 804 milijuna EUR osigurano zajmovima Europske investicijske banke;

M. budući da je Komisija donijela paket od 70 milijuna EUR u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) za pomoć u financiranju pristupa zemalja zapadnog Balkana cjepivima protiv bolesti COVID-19 koja nabavljaju države članice EU-a; budući da je Crna Gora u listopadu 2020. potpisala sporazum u okviru inicijative COVAX radi primanja 248 800 doza cjepiva protiv bolesti COVID-19;

N. budući da su Romi i Egipćani posebno pogođeni pandemijom bolesti COVID-19 jer su i dalje žrtve duboko ukorijenjenih predrasuda u društvenom i profesionalnom okruženju;

Predanost proširenju

1. pozdravlja nastavak angažmana Crne Gore u procesu integracije u EU i njezin ukupni napredak;

2. naglašava važnost brze provedbe revidirane metodologije proširenja na temelju tematskih pregovaračkih poglavlja i postupnog uvođenja u pojedine politike i programe EU-a kako bi se ubrzao cjelokupni pregovarački proces i pružili jasni i opipljivi poticaji od izravnog interesa za građane Crne Gore;

3. pozdravlja otvaranje poglavlja 8. (Politika tržišnog natjecanja) i odluku Crne Gore o prihvaćanju revidirane metodologije proširenja; posebno poziva Crnu Goru da učinkovito ispuni privremena mjerila za poglavlja 23. i 24., koja će biti sljedeća prekretnica, te snažno podupire zatvaranje pristupnih poglavlja s obzirom na to da Crna Gora provodi reforme u skladu s traženim mjerilima; podsjeća da su od otvaranja prvog poglavlja u prosincu 2012. privremeno zatvorena tri poglavlja, te potiče Crnu Goru da se jasno usredotoči na rad na rješavanju mjerila za zatvaranje u svim ostalim poglavljima;

4. pozdravlja činjenicu da su izbori 30. kolovoza 2020. rezultirali prvom predajom vlasti od uvođenja višestranačkog sustava, uz potpuno poštovanje demokratskih standarda i Ustava Crne Gore, kao i činjenicu da je Ured OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) utvrdio da su izbori provedeni na učinkovit, konkurentan i transparentan način; s odobravanjem primjećuje da rezultati izbora nisu osporavani i da su svi izabrani parlamentarci zaista ponovno počeli obavljati svoju dužnost; izražava zabrinutost zbog izvješća o vanjskom utjecaju na izborni postupak;

5. pozdravlja činjenicu da je na svoj prvi radni dan novoosnovana crnogorska vlada održala razmjenu gledišta sa zastupnicima u Europskom parlamentu i dužnosnicima EU-a, kao i izričitu obvezu nove vlade da nastavi s integracijom u EU, da ispuni potrebne standarde za napredak te zemlje na putu prema EU-u i da ojača transatlantski savez;

6. ističe da je ključno ne poništiti prethodna postignuća u procesu reformi i potiče novu vladu da iskoristi svoj mandat kako bi ubrzala reforme povezane s EU-om i pregovore o pristupanju; napominje da je za napredak Crne Gore na putu prema EU-u potreban otvoren i konstruktivan dijalog između svih političkih i društvenih dionika, kao i dogovor o ključnim pitanjima u vezi s cjelokupnim napretkom u toj zemlji;

7. naglašava potrebu za suradnjom i konstruktivnom kohabitacijom između predsjednika, nove vlade i novog parlamenta (*Skupštine*) radi daljnjeg jačanja napretka Crne Gore na njezinu putu prema EU-u i jačanja daljnjeg demokratskog napretka te zemlje; poziva sve strane da se pridržavaju demokratskih i ustavnih načela;

8. pozdravlja nedavne ankete javnog mišljenja koje pokazuju da sve veći broj crnogorskih građana (76,6 %) podupire buduće članstvo te zemlje u EU-u, što je jasna poruka novoj vladi da građani žele reforme koje se temelje na europskim vrijednostima; napominje da je to jedna od najviših stopa javne potpore EU-u u regiji; u tom kontekstu pozdravlja činjenicu da je Komisija 2020. dala novi poticaj proširenju novom strategijom za zapadni Balkan i gospodarskim i investicijskim planom;

9. pohvaljuje napredak Crne Gore u nekoliko područja pristupnih pregovora, uključujući međunarodnu policijsku suradnju i borbu protiv organiziranog kriminala (uključujući evidenciju početnih dogovora u vezi s trgovinom ljudima i drogom); poziva vlasti da ubrzaju političke i gospodarske reforme, posebice u području vladavine prava i temeljnih prava, pravosuđa, slobode medija i borbe protiv korupcije, to jest područja u kojima je nužno ostvariti znatan daljnji napredak;

10. poziva na aktivno sudjelovanje i odgovarajuće uključivanje zemalja zapadnog Balkana, uključujući civilno društvo i mlade, u Konferenciju o budućnosti Europe te da se, s obzirom na njihovu predanost da u budućnosti postanu države članice EU-a, njihov doprinos uzme u obzir;

11. poziva na stvaranje novih prilika za politički dijalog i dijalog o politikama na visokoj razini sa zemljama zapadnog Balkana putem redovitih sastanaka na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana i pojačanih ministarskih i parlamentarnih kontakata kako bi se ojačala politička vjerodostojnost procesa proširenja te osiguralo snažnije upravljanje i angažman na visokoj razini, kao što se zahtijeva i revidiranom metodologijom proširenja;

12. podsjeća da je u interesu vlade da osigura odgovarajuću zastupljenost u inozemstvu; u tom pogledu upućuje na još otvoreno imenovanje voditelja misije Crne Gore pri EU-u;

Demokracija i vladavina prava

13. prima na znanje nalaze i zaključke međunarodnih promatrača iz Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) te poziva vlasti da se u potpunosti posvete primjenjivanju njihovih preporuka i to učine pravodobno prije sljedećih nacionalnih izbora; pozdravlja vladino usvajanje odluke o osnivanju Vijeća za kontrolu popisa birača; napominje da je Skupština u prosincu 2020. donijela odluku o osnivanju Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu i očekuje da će taj odbor započeti s radom bez daljnje odgode;

14. potiče Crnu Goru na istodobno održavanje lokalnih izbora diljem zemlje kako bi se povećala stabilnost demokracije, izbjeglo neprestano vođenje kampanja i ublažila napeta politička klima; izražava razočaranje zbog toga što se, unatoč međustranačkom sporazumu o održavanju lokalnih izbora istog dana, pravnim okvirom to pitanje još uvijek ne rješava u dovoljnoj mjeri; podsjeća da je potrebna dvotrećinska većina za izmjenu Zakona o izboru odbornika i poslanika, za koji se traži široki konsenzus parlamentarnih stranaka;

15. poziva sve političke snage u novoizabranoj crnogorskoj Skupštini da sudjeluju u konstruktivnom, smislenom i uključivom dijalogu, s obzirom na to da je to ključ uspješne parlamentarne demokracije; pozdravlja odluku oporbe da ne bojkotira rad Skupštine i ponavlja da se funkcionalna parlamentarna demokracija temelji na sudjelovanju vlade i oporbe u parlamentarnom postupku donošenja odluka; ističe da je široki konsenzus i vladajuće većine i oporbe ključan za napredak na putu pristupanja EU-u i u reformama; poziva na donošenje mjera usmjerenih na poboljšanje dijaloga i povjerenja u cijelom političkom spektru;

16. pozdravlja nedavna imenovanja u izaslanstvo Crne Gore u Parlamentarnom odboru EU-a i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje, čime je sastav izaslanstva popunjen; poziva na nastavak rada Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje što je prije moguće i pozdravlja sjednicu na daljinu Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje planiranu za lipanj 2021.; naglašava važnost parlamentarne razmjene i nastavka održavanja sjednica svake dvije godine;

17. pozdravlja korake usmjerene na poboljšanje nadzorne uloge Skupštine, kao i njezine transparentnosti i otvorenosti prema građanima i civilnom društvu; poziva novoizabranu Skupštinu da osigura uključiv politički dijalog u parlamentu i snažniju ulogu civilnog društva;

18. ponovno ističe važnost ubrzavanja rada na provedbi akcijskih planova za poglavlja 23. i 24. i drugih strateških dokumenata koji se odnose na vladavinu prava i temeljnih prava, posebice putem učinkovitog međustranačkog dijaloga čiji je cilj osigurati potrebnu kvalificiranu većinu za ključna imenovanja u sudstvu i državnom odvjetništvu te provođenjem javnih i stručnih savjetovanja o izmjenama ključnog zakonodavstva; izražava zabrinutost zbog toga što se radna skupina za poglavlje 24. nije sastala tijekom prošle godine;

19. zabrinut je zbog nedavnih događaja u vezi s posebnim tužiteljem za organizirani kriminal i korupciju, kao i onih u vezi s planiranim promjenama u sastavu tužiteljskog vijeća; poziva crnogorsku vladu da izmijeni ključne zakonodavne akte, među ostalim u slučaju predloženih izmjena Zakona o državnom odvjetništvu i Zakona o Uredu posebnog tužitelja, u skladu s demokratskim normama i ustaljenom europskom praksom te da u tom pogledu poduzme daljnje korake u vezi s mišljenjem Venecijanske komisije; ističe da su neovisno funkcioniranje i integritet Ureda posebnog tužitelja ključni za napredak Crne Gore u području vladavine prava;

20. žali zbog ograničenog napretka u pravosuđu, te poziva crnogorske vlasti da hitno rješavaju preostale izazove u pogledu neovisnosti, profesionalnosti, učinkovitosti i odgovornosti pravosuđa provedbom postojećeg zakonodavstva u skladu s preporukama Skupine država za borbu protiv korupcije (GRECO) i Venecijanske komisije; naglašava da Crna Gora treba ostvariti daljnji napredak u reformama vladavine prava, što obuhvaća napredovanje, a ne nazadovanje, u pogledu provedbe reforme pravosuđa u skladu s dobrim demokratskim normama i praksama; ponavlja da kao rezultat već provedenih reformi Crna Gora ima uspostavljena tijela i mehanizme za jamčenje neovisnosti i odgovornosti pravosuđa i tužiteljstva; potiče vlasti da se dosljedno koriste tim mehanizmima i da nadograđuju rad na daljnjem ostvarenju rezultata i dosadašnjeg uspjeha u borbi protiv korupcije i organiziranoga kriminala;

21. izražava duboku zabrinutost zbog načina na koji Pravosudno vijeće tumači Ustav, a kojim se odobrava nezakonito ponovno imenovanje predsjednika sudova na više od dva mandata; prima na znanje ostavku predsjednika Vrhovnog suda i predsjednikâ osnovnih sudova u Baru, Kotoru i Plavu nakon poziva da suci s višestrukim mandatima podnesu ostavke, u skladu s europskim demokratskim standardima;

22. pozdravlja činjenicu da je ostvaren određeni napredak u borbi protiv organiziranog kriminala, posebice u pogledu jačanja kapaciteta i profesionalnosti policije; potiče Crnu Goru da nastavi ulagati napore u tom području, posebno borbom protiv kriminalnih mreža koje djeluju na međunarodnoj razini, s posebnim naglaskom na borbi protiv pranja novca, trgovine ljudima, drogom i oružjem, nezakonitih igara na sreću i krijumčarenja cigareta te praćenja njihovih mogućih veza spolitičarima i predstavnicima državnih ustanova;

23. pohvaljuje nedavni uspjeh zamjenika predsjednika vlade kada je riječ o uhićenju istaknutih osoba uključenih u organizirani kriminal; oštro osuđuje prijetnje smrću koje su mu upućene; poziva na pružanje potpore i zaštite svim službenicima koji se bore protiv korupcije i organiziranog kriminala, čak i pod cijenu ugrožavanja vlastitog života, te izražava solidarnost s njima;

24. ističe da su i dalje prisutne sustavne manjkavosti u sustavu kaznenog pravosuđa i da njihovo rješavanje mora biti prioritet; apelira na vlasti da uvedu konkretne mjere kako bi se ograničila upotreba nagodbi sa sudom na iznimne slučajeve kako bi se povećala transparentnost i vjerodostojnost sudskog odgovora na organizirani kriminal;

25. ozbiljno je zabrinut zbog ograničenog napretka u borbi protiv korupcije te poziva odgovorne institucije da znatno poboljšaju učinak Crne Gore u oduzimanju imovine stečene kaznenim radnjama, kaznenom progonu i pravomoćnim presudama, posebno u predmetima na visokoj razini, osjetnim poboljšanjem kvalitete te neovisnosti kaznene istrage i provedbe zakona;

26. primjećuje neke pozitivne pomake u radu Agencije za sprečavanje korupcije; međutim naglašava da i dalje postoje problemi povezani s njezinom neovisnošću i određivanjem prioriteta te poziva Agenciju da djeluje neovisno i da dosljedno provodi Zakon o sprječavanju korupcije;

27. ponovno ističe potrebu za čvrstim kaznenopravnim odgovorom na korupciju na visokoj razini; podsjeća na potrebu za učinkovitim odgovorom na navodnu zlouporabu državnih sredstava za političke stranke i nezakonito financiranje političkih stranaka;

28. pozdravlja napore za provedbu reforme javne uprave i već postignute rezultate; zabrinut je zbog nalaza da članstvo u stranci i dalje snažno utječe na zapošljavanje u crnogorskom javnom sektoru te poziva novu vladu da izbjegava politički motivirana otpuštanja i zapošljavanje djelatnika u državnoj službi; poziva crnogorske vlasti da nastave s naporima usmjerenima na stvaranje učinkovite javne uprave i da održe stručno znanje, posebno o procesu pristupanja EU-u, te u tom pogledu pozdravlja transparentne postupke imenovanja; žali zbog toga što su institucionalni kapaciteti agencije za tržišno natjecanje i agencije za sprječavanje korupcije i dalje slabi;

29. izražava zabrinutost zbog izmjena Zakona o državnim službenicima i namještenicima usvojenih u Skupštini, kojima se snižavaju kriteriji za rad u javnoj upravi i kojima bi se mogao ugroziti napredak postignut u reformi javne uprave u cilju provedbe zapošljavanja temeljenog na zaslugama;

30. pozdravlja obećanja nove vlade da će znatno povećati transparentnost u svim područjima, uključujući javne financije, i potiče je da hitno izradi i donese poboljšani Zakon o slobodnom pristupu informacijama;

31. prima na znanje predstojeći popis stanovništva i stanova u Crnoj Gori te poziva odgovorne institucije da ga provedu u skladu s europskim standardima i međunarodnim preporukama; snažno potiče na izbjegavanje politizacije postupka i poziva na istragu svih optužbi povezanih sa stranim uplitanjem u postupak popisa stanovništva;

32. poziva crnogorske vlasti da posvete posebnu pozornost pranju novca, utaji poreza i svim drugim kriminalnim aktivnostima u okviru programa za dodjelu državljanstva ulagačima, koji će isteći 2021.; pozdravlja nedavnu odluku crnogorske vlade da ga postupno ukine do kraja godine;

Poštovanje temeljnih sloboda i ljudskih prava

33. izražava žaljenje zbog stanja slobode izražavanja i slobode medija, područja u kojem se u pet uzastopnih izvješća Komisije navelo „bez napretka”, posebno kad je riječ o radu javne medijske službe RTCG; snažno osuđuje sve vrste napada na medije i zastrašivanje novinara te traži hitnu i stvarnu istragu o tome, uključujući prošle slučajeve, kako bi se okončalo nekažnjavanje zločina nad novinarima; žali zbog toga što su neki slučajevi nasilja nad novinarima i dalje neriješeni; poziva na poduzimanje daljnjih koraka kako bi se zajamčila neovisnost medija i novinara; poziva Crnu Goru na stvaranje uvjeta koji pogoduju učinkovitom ostvarivanju slobode izražavanja, što je jedna od temeljnih vrijednosti EU-a i ključni element procesa pristupanja Crne Gore EU-u;

34. zabrinut je zbog velike polarizacije medijskog okruženja, posebno zbog sve veće količine dezinformacija, koja je također usmjerena na pogoršavanje etničkih napetosti, narušavanje izbornih procesa i smanjenje potpore stanovništva euroatlantskim integracijama; ističe da su medijska pismenost, sloboda medija i neovisnost ključni u suzbijanju dezinformacija; naglašava potrebu za poboljšanjem koordinacije radi borbe protiv regionalnih kampanja dezinformiranja;

35. poziva na jačanje europske suradnje s Crnom Gorom u borbi protiv dezinformiranja te kibernetičkih i hibridnih prijetnji kojima se nastoji ugroziti europska perspektiva regije; zabrinut je zbog sve veće ranjivosti Crne Gore zbog povećanja njezina javnog duga, posebno u odnosu na Kinu; u tom kontekstu poziva Komisiju i crnogorsku vladu da surađuju na pronalasku rješenja za izuzetno kontroverzni kineski zajam za autocestu Bar-Boljare, koji je podigla prethodna vlada, kako bi se izbjegla ovisnost o dugu i kako Crna Gora ne bi morala predati kolateral kineskim vjerovnicima; ustraje u tome da crnogorske vlasti istovremeno moraju provesti temeljitu i transparentnu istragu tog zajma i njegove potrošnje te pozvati na odgovornost one koji su politički odgovorni; poziva Komisiju da zajedno s međunarodnim financijskim institucijama pronađe razumno rješenje za potporu fiskalnoj održivosti i reformama Crne Gore u skladu s europskom perspektivom te zemlje;

36. poziva Crnu Goru, države članice EU-a i Delegaciju Europske unije u Crnoj Gori da nastave provoditi aktivniju i učinkovitiju komunikacijsku politiku o europskoj perspektivi, usmjerenu i na lokalno stanovništvo i na građane EU-a, te da nastave s koordiniranim nastojanjima za povećanje vidljivosti projekata koje financira EU; poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje da podrže stvaranje centra izvrsnosti za borbu protiv dezinformiranja usmjerenog na Balkan;

37. poziva crnogorske vlasti da poduzmu konkretne korake u izgradnji otpornosti i kibersigurnosti u vrijeme kada se zemlja suočava sa sve većim pritiskom od stranih uplitanja kojima se nastoji ugroziti njezina državnost i prozapadna orijentacija te da provode veći nadzor medijskog okruženja kako bi se suzbile lažne vijesti i druge aktivnosti dezinformiranja, posebno one koje organiziraju štetni strani akteri, te kako bi se osigurala operativna neovisnost crnogorskih regulatora medija i javne radiotelevizije, uz postizanje ravnoteže između nerazmjernih ograničenja slobode izražavanja na internetu i borbe protiv dezinformiranja;

38. snažno osuđuje verbalne i fizičke napade te zastrašivanje nacionalnih manjina, posebno u Pljevlji nakon parlamentarnih izbora u kolovozu 2020. te nedavno u Beranama i Nikšiću; apelira na crnogorske vlasti da temeljito istraže sve te incidente i počinitelje privedu pravdi;

39. naglašava potrebu za zaštitom prava svih nacionalnih manjina, posebice s obzirom na to da su neke od njih ostale bez predstavnika manjinskih stranaka u Skupštini; potiče crnogorske vlasti da obrate posebnu pozornost na pitanja povezana s nacionalnom i etničkom pripadnošću crnogorskih građana; u tom pogledu prima na znanje nedavni prijedlog crnogorske vlade o izmjeni crnogorskog zakona o državljanstvu; naglašava da svaka izmjena tih osjetljivih zakona mora proći opsežan postupak savjetovanja i da bi se trebala donositi samo u skladu s demokratskim normama i utvrđenom europskom praksom te s ciljem unapređivanja europske perspektive Crne Gore; traži da se poštuje multietnički identitet zemlje, uključujući jezike koji se ondje koriste, njezinu kulturnu baštinu i tradicije lokalnih zajednica; naglašava da je potrebno ostvariti daljnji napredak u pogledu socijalne uključenosti Roma i Egipćana u tržište rada, obrazovanje i javni život u Crnoj Gori te poziva vlasti da im osiguraju pristup osobnim dokumentima, zajamče njihov pravni status i poduzmu učinkovite mjere protiv govora mržnje;

40. prima na znanje Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i njegove planirane izmjene te apelira na crnogorske vlasti da ga temeljito provedu, među ostalim dodjelom dostatnih sredstava, s obzirom na to da rodno uvjetovano nasilje, nasilje u obitelji i nasilje nad djecom i dalje izazivaju ozbiljnu zabrinutost; traži veću pozornost i uspostavu sustava potpore za žrtve obiteljskog zlostavljanja tijekom pandemije bolesti COVID-19;

41. poziva vlasti da osiguraju temeljitu provedbu standarda utvrđenih u Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), među ostalim povećanjem broja dobro osposobljenih i rodno osjetljivih policijskih službenika i sudaca kako bi se osigurala pravilna istraga i kazneni progon kaznenih djela nasilja u obitelji te uvele učinkovite mjere protiv spolnog uznemiravanja, među ostalim na radnom mjestu;

42. izražava zabrinutost zbog ograničenih rezultata postojećih politika i projekata usmjerenih na poticanje sudjelovanja žena na tržištu rada, kreiranju politika i politici te rješavanju problema ranjivosti u zapošljavanju i socijalnim politikama; u tom pogledu žali zbog sve manjeg broja zastupnica u parlamentu, nedostatka rodno uravnotežene političke zastupljenosti na izborima te u novoj Skupštini i vladi; poziva na potrebne pravne i političke mjere za promicanje sudjelovanja žena u politici;

43. podsjeća da, iako je crnogorska vlada odobrila godišnji akcijski plan Strategije za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti, ključni cilj i dalje ostaje njegova provedba; žali zbog toga što se osobe s invaliditetom i dalje suočavaju s diskriminacijom i poteškoćama u pristupu pravosuđu; naglašava da je potrebno poboljšati pristup zdravstvenim uslugama za osobe s invaliditetom, interno raseljene osobe i druge ranjive skupine;

44. pozdravlja napredak u zaštiti prava pripadnika zajednice LGBTI i pozdravlja činjenicu da je Crna Gora prva zemlja u regiji koja je donijela zakon o istospolnim partnerstvima; poziva vlasti da zajamče ispunjavanje svih potrebnih uvjeta za njegovu odgovarajuću provedbu; naglašava da se treba poboljšati situacija transrodnih i nebinarnih osoba; pozdravlja mirno održavanje Povorke ponosa 2019.; poziva crnogorske vlasti da nastave poboljšavati ozračje društvene uključenosti i tolerancije te da prikupljaju raščlanjene podatke povezane s govorom mržnje i zločinima koji se temelje na spolnoj orijentaciji i rodnom identitetu;

45. poziva crnogorske vlasti da nastave istinski dijalog o slobodi vjeroispovijesti s predstavnicima vjerskih zajednica i drugim relevantnim dionicima te u skladu s mišljenjem Venecijanske komisije od 24. lipnja 2019.; poziva susjedne zemlje da se suzdrže od uplitanja u ovo i u ostala unutarnja pitanja Crne Gore;

46. izražava zabrinutost zbog toga što je nova vlada donijela izmjene Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica u hitnom postupku, bez javne rasprave ili dijaloga sa svim vjerskim zajednicama i bez mišljenja Venecijanske komisije; prima na znanje da je predsjednik potpisao zakon;

Pomirenje, dobrosusjedski odnosi i međunarodna suradnja

47. pohvaljuje Crnu Goru za njezinu predanost uključivoj regionalnoj suradnji i za konstruktivnu ulogu koju igra u regiji zapadnog Balkana te pozdravlja njezino aktivno sudjelovanje u brojnim regionalnim inicijativama; ističe da su regionalna suradnja i dobrosusjedski odnosi povezani s europskom perspektivom Crne Gore;

48. pozdravlja potpisivanje Protokola o određivanju granične točke između Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije u svibnju 2019. i potiče Crnu Goru da nastavi rješavati, u konstruktivnom duhu i što je prije moguće u procesu pristupanja, neriješena bilateralna pitanja sa svojim susjedima, uključujući neriješena pitanja razgraničenja sa Srbijom i Hrvatskom; podsjeća da je potrebno poštovati postojeće bilateralne sporazume o granicama; ponavlja da bi se pogranični sporovi trebali rješavati u duhu dobrosusjedskih odnosa, bilateralno i putem postojećih međunarodnih mehanizama; napominje da su bilateralne odnose sa Srbijom obilježile napetosti i ustraje u tome da se svi bilateralni sporovi rješavaju uključivim i nekonfrontacijskim dijalogom, izbjegavajući bilo kakav oblik stranog uplitanja u domaća pitanja;

49. snažno osuđuje poricanje genocida iz Srebrenice i sumnje koje je ministar pravosuđa, ljudskih prava i prava manjina izrazio u vezi s presudama i legitimitetom Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY); pozdravlja brze protureakcije drugih članova vlade i prijedlog njegova razrješenja s dužnosti;

50. pozdravlja uspostavu zajedničkog regionalnog tržišta, što će dovesti do potpunog pristupanja zemlje jedinstvenom tržištu EU-a; čvrsto vjeruje da bi takve inicijative mogle biti važan alat za povećanje potencijala, privlačnosti i konkurentnosti regije te da bi posebno mogle pomoći regionalnim gospodarstvima u njihovu procesu oporavka nakon pandemije;

51. snažno osuđuje sve pokušaje političara u Crnoj Gori i drugdje u regiji kojima se nastoji osporiti genocid iz Srebrenice ili neki drugi ratni zločin koji se dogodio u bivšoj Jugoslaviji; pozdravlja potpisivanje protokola o suradnji u potrazi za nestalim osobama između vlada Bosne i Hercegovine i Crne Gore kao dobar primjer suradnje u istragama slučajeva nestalih osoba; zabrinut je zbog nedostatka napretka u postupanju s ratnim zločinima počinjenima u Crnoj Gori te poziva vlasti da pojačaju napore u pogledu kažnjavanja ratnih zločina i utvrđivanja sudbine nestalih osoba te da podrže i razviju uspostavljeni Informaciono-dokumentacioni centar;

52. ponovno iskazuje svoju potporu inicijativi za uspostavu regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na državnom području bivše Jugoslavije; pohvaljuje vlade Crne Gore za njihovu predanost i ispunjavanje obveza u okviru svojeg članstva u Regionalnom uredu za suradnju mladih (RYCO), naglašavajući važnost trenutačnog crnogorskog rotirajućeg predsjedanja tom organizacijom;

53. poziva crnogorske vlasti da u potpunosti poštuju odredbe o sukcesiji bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, posebice u pogledu vojne imovine;

54. pohvaljuje potpunu usklađenost Crne Gore sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a i njezinim aktivnim sudjelovanjem u misijama EU-a u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike, osobito u operaciji pomorskih snaga EU-a u Somaliji (operacija ATALANTA), misiji EU-a za osposobljavanje u Maliju i u drugim međunarodnim misijama, posebno u Misiji UN-a za referendum u Zapadnoj Sahari, mirovnim snagama UN-a na Cipru, misiji „Resolute Support” pod vodstvom NATO-a u Afganistanu i misiji NATO-a u Kosovu (KFOR);

srijeda, 19. svibnja 2021.

55. izražava zabrinutost zbog vladinih imenovanja u sektoru sigurnosti i vojne obavještajne službe i smatra da postoji opasnost da ona dovedu u pitanje strateški savez Crne Gore s EU-om i NATO-om; naglašava stratešku važnost članstva Crne Gore u NATO-u i potiče crnogorske vlasti da surađuju u području otpornosti na vanjsko uplitanje i kibersigurnost s EU-om i NATO-om;

56. naglašava potrebu da EU i Sjedinjene Američke Države ojačaju svoje partnerstvo i koordinaciju na zapadnom Balkanu kako bi se unaprijedile ključne reforme, poboljšalo upravljanje i dovelo do pomirenja;

57. pohvaljuje napredak Crne Gore i obnovljenu predanost međunarodnoj policijskoj suradnji te je potiče da nastavi s naporima usmjerenima na nošenje s nezakonitim migracijama, tako da nastavi razvijati međunarodnu suradnju u području zaštite granica i ponovnog prihvata te da poveća kapacitete za kazneni progon mreža za krijumčarenje migranata;

58. napominje stupanje na snagu sporazuma o suradnji u upravljanju granicama između Crne Gore i Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex), kojim će se Frontexu omogućiti da pomaže Crnoj Gori u upravljanju granicama, provođenju zajedničkih operacija i borbi protiv prekograničnog kriminala na morskim granicama te zemlje, uključujući krijumčarenje droge i oružja te trgovinu ljudima i terorizam;

59. apelira na crnogorske vlasti da poštovanje ljudskih prava, temeljnih sloboda i međunarodnog prava i dalje budu u središtu politike u području migracije i granica; poziva na to da operacije Europske granične i obalne straže (Frontex) na teritoriju Crne Gore djeluju u skladu s tim standardima;

Gospodarstvo i pandemija bolesti COVID-19

60. pozdravlja napredak Crne Gore u povećanju stabilnosti financijskog sektora, kao i u provedbi konkretnih poboljšanja stanja na tržištu rada; napominje, međutim, da je stopa nezaposlenosti ostala visoka, osobito među ženama, mladima, Romima i niskokvalificiranim osobama; potiče vlasti da povećaju sudjelovanje žena na tržištu rada i da rješavaju pitanja kao što su rodne razlike u zapošljavanju i plaći te pristupačna skrb za djecu;

61. izražava zabrinutost zbog toga što Zakon o proračunu za 2021. nije predložen do kraja 2020. i poziva na transparentniji i pravodobniji postupak izrade nacionalnih proračuna;

62. pozdravlja činjenicu da Crna Gora provodi nužne reforme radi usklađivanja s načelima dobrog poreznog upravljanja EU-a te da je Vijeće uklonilo Crnu Goru (18. veljače 2020.) s popisa nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe;

63. potiče Crnu Goru da pojača rad na boljem usklađivanju obrazovnog sustava s tržištem rada radi učinkovitijeg suzbijanja neusklađenosti vještina i odljeva mozgova među mladima; poziva crnogorske vlasti da teže otvorenoj i transparentnoj politici ljudskih resursa u javnoj upravi, kao i povećanju javnih ulaganja za održiv društveni i gospodarski razvoj;

64. sa zabrinutošću primjećuje utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na gospodarstvo Crne Gore s obzirom na to da je 2020. njezin BDP pao za 14,3 %; poziva vladu da provede odgovornu makroekonomsku i fiskalnu politiku s obzirom na visoki javni dug; potiče vlasti da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste pomoć EU-a kako bi se ublažio utjecaj krize, uključujući razvoj i provedbu ciljanih mjera za ublažavanje utjecaja pandemije na marginalizirane zajednice i ranjive skupine; naglašava važnost razvoja poduzetničkih vještina među mladima;

65. poziva Komisiju da podupre napore Crne Gore u smanjenju nezaposlenosti, koju je pandemija bolesti COVID-19 znatno pogoršala, posebno u turističkom sektoru koji čini više od 20 % BDP-a Crne Gore, uzimajući u obzir veliki pad broja turista;

66. ponovno ističe činjenicu da je Europska unija brzo mobilizirala neposrednu financijsku i materijalnu potporu zapadnom Balkanu namijenjenu rješavanju zdravstvene krize prouzročene pandemijom bolesti COVID-19 te ubrzanju socioekonomskog oporavka regije; podsjeća da je Crnoj Gori dodijeljeno 53 milijuna EUR za nabavu hitne medicinske opreme i pomoć sektorima koji su najteže pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19; također podsjeća na odluku o pružanju makrofinancijske pomoći u iznosu do 60 milijuna EUR kako bi se Crnoj Gori pomoglo da ograniči negativne socioekonomske posljedice pandemije;

67. naglašava činjenicu da je pandemija bolesti COVID-19 imala štetan učinak na društvo u cjelini, posebno na žene, obitelji samohranih roditelja i ranjive skupine, kao što su Romi, Egipćani, LGBTI osobe, osobe s invaliditetom i druge manjine, tako što je produbila nejednakosti i pogoršala postojeće probleme; poziva crnogorske vlasti da pri stvaranju i provedbi mjera socioekonomske pomoći za COVID-19 uzmu u obzir potrebe tih skupina;

68. pohvaljuje ulogu Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu koji je osigurao prijeko potrebnu potporu u medicinskoj opremi i osobnoj zaštitnoj opremi u borbi protiv bolesti COVID-19 u Crnoj Gori;

69. izražava zabrinutost zbog tekućeg procesa otpuštanja čelnika u javnozdravstvenim ustanovama u vrijeme kada je Crna Gora ozbiljno pogođena pandemijom bolesti COVID-19, kao i zbog novog zajma vlade u iznosu od 750 milijuna EUR bez savjetovanja sa Skupštinom;

70. poziva Komisiju i Vijeće da pokažu solidarnost sa zemljama zapadnog Balkana pomažući im u dobivanju cjepiva protiv bolesti COVID-19 te da uključe Crnu Goru u zajedničku nabavu cjepiva EU-a; pozdravlja mjere koje su Komisija i Vijeće poduzeli kako bi Crnoj Gori pomogli nabaviti cjepiva protiv bolesti COVID-19 putem COVAX-a i drugim sredstvima kao što je koordiniranje donacija država članica EU-a; poziva na pružanje dodatne pomoći kako bi se što prije ljudima u svim zemljama zapadnog Balkana osigurala dostatna količina cjepiva protiv bolesti COVID-19, uzimajući u obzir pandemijsko stanje svake zemlje; čvrsto vjeruje da bi politike cijepljenja trebale biti isključivo humanitarne i da ne bi trebale služiti geopolitičkim interesima bilo koje vrste;

71. potiče Crnu Goru da u najvećoj mogućoj mjeri iskoristi Komisijin gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan; uviđa njegovu važnost u podupiranju održive povezanosti u području prometa i infrastrukture, ljudskog kapitala, konkurentnosti i uključivog rasta u regiji, uz naglasak da svako ulaganje mora biti u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma i ciljevima EU-a u pogledu dekarbonizacije;

72. napominje jednaku važnost svih ciljeva ulaganja u okviru instrumenta IPA III; u tom pogledu poziva Komisiju da odgovarajući dio sredstava iz instrumenta IPA III usmjeri na demokratsku tranziciju Crne Gore koja je u tijeku, posebno u svjetlu trajnih problema s investicijskom klimom, apsorpcijskim kapacitetom i ekološkim standardima u toj zemlji;

Okoliš, energetika i promet

73. pozdravlja napredak Crne Gore u diversifikaciji proizvodnje električne energije prema obnovljivim izvorima i premašivanje ukupnih ciljeva u pogledu obnovljivih izvora energije za 2020. i sektorskih ciljeva u područjima električne energije te grijanja i hlađenja, kao i njezino aktivno sudjelovanje u Programu za povezivanje zapadnog Balkana; poziva Crnu Goru na uvođenje racionaliziranih i pojednostavljenih pravila za olakšavanje daljnjeg uvođenja projekata obnovljive energije; naglašava važnost potpore EU-a prelasku na čišću i obnovljivu energiju; zabrinut je zbog projekata vađenja nafte i plina u blizini crnogorske obale koji bi mogli naštetiti okolišu, prirodi i turizmu, najvažnijem gospodarskom sektoru u zemlji;

74. pohvaljuje odluku Crne Gore o ukidanju financijske potpore malim hidroelektranama koje ne slijede odgovarajuće standarde zaštite okoliša; primjećuje spor napredak i kašnjenje u zatvaranju termoelektrane Pljevlja i poziva Crnu Goru da se bez odgode uskladi s pravilima Direktive o velikim uređajima za loženje ([4]);

75. uviđa korake koje je Crna Gora poduzela kako bi uspostavila elektronički sustav jamstava o podrijetlu te tako osigurala usklađenost sa standardiziranim sustavom europskih energetskih certifikata; prima na znanje da je Crna Gora u naprednoj fazi provedbe reformi u sektoru električne energije te je poziva da bez odgode prenese Uredbu REMIT ([5]) i mrežne kodekse u nacionalne mrežne kodekse; poziva Crnu Goru da poveća trenutačnu nisku razinu prekozonskih kapaciteta dostupnih sudionicima na tržištu električne energije u skladu s najboljim praksama EU-a; pohvaljuje Crnu Goru

([4]) Direktiva 2001/80/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o ograničenju emisija određenih onečišćujućih tvari u zrak iz velikih uređaja za loženje (SL L 309, 27.11.2001., str. 1.).

([5]) Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 326, 8.12.2011., str. 1.).

zbog toga što je predvodnik u uspostavi mehanizma za određivanje cijena ugljika i trgovanje emisijama u regiji; pozdravlja potpunu usklađenost s Direktivom o kakvoći goriva ([6]) i poziva na daljnji napredak u čuvanju zaliha nafte za slučaj nužde;

76. pozdravlja pozitivne pomake u daljnjem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva Crne Gore u području okoliša i klimatskih promjena te nacionalnog energetskog i klimatskog plana s pravnom stečevinom EU-a te poziva na ulaganje daljnjih napora kako bi se dokument što prije dovršio u skladu s preporukama Vijeća ministara Energetske zajednice; pohvaljuje Crnu Goru zbog toga što je zaštitila rijeku Zetu proglasivši je parkom prirode; poziva vlasti da poduzmu hitne mjere za bolju zaštitu zaštićenih područja i potencijalnih područja mreže Natura 2000, uključujući ulcinjsku solanu, jezero Skadar, rijeku Taru i druge; poziva Crnu Goru na bolje gospodarenje otpadom i hvatanje u koštac s problemom nezakonitog odlaganja otpada; poziva vlasti da uključe lokalne zajednice i civilno društvo u provedbu politika i projekata zaštite okoliša, klime i energetike u zemlji;

77. sa zadovoljstvom podsjeća na to da je Crna Gora, u skladu s člankom 1. svojega ustava, ekološka zemlja; podsjeća da uspostava područja za vojnu obuku i testiranje oružja u zaštićenim područjima UNESCO-a u Sinjajevini mora biti u skladu s načelima UNESCO-a o društveno-kulturnoj i ekološkoj održivosti; napominje da bi razvoj dodatnih hidroenergetskih i turističkih kapaciteta, posebice onih u zaštićenim područjima, trebao uzeti u obzir standarde EU-a o području zaštite okoliša; poziva vlasti da procijene ekološke učinke izgradnje autoceste uz rijeku Taru te da bolje zaštite najvrjednija područja; ponavlja svoj poziv da se provedu temeljite i sveobuhvatne *ex ante* procjene učinka infrastrukturnih projekata na okoliš, gospodarstvo i društvo u skladu s europskim standardima;

78. pozdravlja pokretanje zelenog programa za zapadni Balkan, koji ima potencijal za poticanje prijelaza na održivo, ugljično neutralno gospodarstvo; poziva Crnu Goru da nastavi s uvođenjem i provedbom potrebnog zakonodavstva radi postizanja dogovorenih zajedničkih ciljeva o digitalnoj i zelenoj transformaciji;

79. poziva Crnu Goru, četvrtu najšumovitiju europsku zemlju, da poboljša upravljanje svojim šumama, posebice tako što će im posvetiti više resursa i aktivno se boriti protiv nezakonite sječe šuma; prima na znanje nedavnu studiju po kojoj se svake godine u Crnoj Gori proizvodi oko sto tisuća kubičnih metara drvenog otpada koji bi se lako mogao ponovno upotrijebiti; poziva vlasti da razmotre načine promicanja modela kružnog gospodarstva u ovom i drugim sektorima gospodarstva;

80. poziva crnogorske vlasti da osiguraju pravo na pristup informacijama o okolišu u pogledu infrastrukturnih projekata, u skladu sa svojim Ustavom i Aarhuškom konvencijom koju je Crna Gora ratificirala 2009.;

o

o o

81. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica te predsjedniku, Vladi i parlamentu Crne Gore.

([6]) Direktiva 2009/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o izmjeni Direktive 98/70/EZ u pogledu specifikacije benzina, dizelskoga goriva i plinskog ulja i uvođenju mehanizma praćenja i smanjivanja emisija stakleničkih plinova (SL L 140, 5.6.2009., str. 88.).